

STANDARDY
OCHRONY
MAŁOLETNICH
W TERAPEUTYCZNYM
PUNKCIE
PRZEDSZKOLNYM
„MAŁY CZŁOWIEK”
W WARSZAWIE

Akty prawne, na podstawie których oparte są niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich:

- 1) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);
- 2) ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustawy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606 ze zm.);
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.);
- 4) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z zm.);
- 5) Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120 poz. 526 ze zm.);
- 6) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Objaśnienie terminów

1. **Dyrektor Przedszkola, Dyrektor** - osoba pełniąca funkcję Dyrektora w Terapeutycznym Punkcie Przedszkolnym „Mały Człowiek” w Warszawie: na dzień wprowadzenia niniejszych Standardów Dyrektorem jest Pani Małgorzata Wronowska-Gniady;
2. **Pracownik** - każda osoba zatrudniona w placówce na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenie, umowy o dzieło, umowy o staż, umowy o wolontariat lub innej formy umowy cywilnoprawnej w Terapeutycznym Punkcie Przedszkolnym „Mały Człowiek” w Warszawie;
3. **Placówka** - Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Mały Człowiek” w Warszawie;
4. **Dziecko** - każda osoba uczęszczająca do Placówki, poniżej 18-tego roku życia, która jest reprezentowana przez Opiekuna;
5. **Opiekun** - osoba uprawniona do reprezentacji Dziecka, będąca jego rodzicem, opiekunem prawnym, przedstawicielem ustawowym, rodzicem zastępczym bądź osobą uprawnioną do reprezentacji z innego tytułu prawnego;
6. **Zgoda Opiekuna** - zgoda co najmniej jednej osoby uprawnionej do reprezentacji Dziecka; w przypadku, gdy władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom, w istotnych sprawach dziecka rodzice rozstrzygają wspólnie, zaś w przypadku braku porozumienia między nimi rozstrzyga sąd opiekuńczy;

7. **Krzywdzenie Dziecka** - każdy czyn zabroniony lub karalny wyrządzony na szkodę Dziecka lub przeciwko Dziecku przez jakąkolwiek osobę, w tym Pracownika, polegający w szczególności (ale nie wyłącznie) na:

a) **przemocy fizycznej** - rozumianej jako celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźby uszkodzenia ciała, zagrażające życiu lub zdrowiu, skutkujące złamaniami, siniakami, ranami, poparzeniami lub innymi obrażeniami fizycznymi;

b) **przemocy emocjonalnej** - rozumianej jako poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie Dziecka, manipulowanie lub brak okazywania szacunku Dziecku;

c) **przemocy seksualnej** - rozumianej jako wszelki kontakt fizyczny z dzieckiem dążący do aktywności seksualnej z Dzieckiem (m. in. dotykane Dziecka w miejscach intymnych, współżycie z Dzieckiem) oraz zachowania nienoszące znamion kontaktu fizycznego (m. in. udostępnianie Dziecku treści pornograficznych lub seksualnych, podglądanie Dziecka, ekshibicjonizm);

d) **przemocy ekonomicznej** - rozumianej jako brak udostępnienia Dziecku odpowiednich warunków do jego rozwoju w szczególności polegająca na braku dostarczenia wyżywienia, odzieży, materiałów edukacyjnych, schronienia;

e) **zaniedbywania** - rozumiane jako brak zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych Dziecka, w tym m.in. potrzeb egzystencjalnych oraz/lub emocjonalnych, brak zapewnienia odpowiedniego nadzoru, wyżywienia, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak zapewnienia wypełnienia obowiązku edukacyjnego.

- ponad powyższe (lit. a - e powyżej), każdy czyn wyrządzony na szkodę lub krzywdę Dziecka w rozumieniu przepisów prawa międzynarodowego, prawa Unii Europejskiej (wewnątrzwspólnotowego) oraz przepisów prawa krajowego, w tym w szczególności, ale nie wyłącznie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138), ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119), innych ustaw oraz aktów wykonawczych.

8. **Dane osobowe Dziecka** - wszelkie dane umożliwiające zidentyfikowanie Dziecka, w szczególności, ale nie wyłącznie takie jak numer PESEL, dane adresowe, cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne.

ROZDZIAŁ I POLITYKA

§ 1.

1. Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, stażystów, praktykantów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach placówki).
2. Dyrektor zarządzający placówką zatwierdza Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada kierownictwo placówki.
3. Kierownictwo placówki wyznaczyło osobę odpowiedzialną za monitoring realizacji Polityki.
4. Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

§ 2.

1. Polityka ochrony dzieci jasno i kompleksowo określa:
  - a) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;
  - b) sposób reagowania w placówce na przypadki podejrzenia, że Dziecko doświadcza krzywdzenia;
  - c) zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko;
  - d) zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;
  - e) zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci;

ROZDZIAŁ II PERSONEL

ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PRACOWNIKÓW

§ 3.

1. Dyrektor Placówki zobowiązany jest przed dopuszczeniem Pracownika do pracy lub przed podjęciem z nim współpracy do pozyskania informacji, czy widnieje on w *Rejestrze*

z *dostępem ograniczonym* lub *Rejestrze osób*, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, Dyrektor składa do części B akt osobowych, związanych z nawiązaniem stosunku pracy. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestr, przy czym w przypadku tego drugiego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze.

3. Dyrektor pobiera od kandydata informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności.

4. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie, powinien przedłożyć także informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów.

5. Dyrektor pobiera od kandydata oświadczenie o zamieszkiwaniu w innych państwach niż Rzeczpospolita Polska, w których kandydat zamieszkiwał w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej.

6. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub związanych z opieką nad nimi.

7. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: *Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

8. Wzór oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych i/lub sądowych i/lub dyscyplinarnych stanowi **Załącznik 1** do niniejszych Standardów.

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW Z DZIEĆMI

§ 4.

1. Podczas obecności Dzieci w Placówce Pracowników obowiązuje:

a) bezwzględny nakaz traktowania Dziecka z szacunkiem oraz podejmowania wszelkich działań dla dobra Dzieci i w ich interesie; uwzględnianie potrzeb Dziecka przez Pracowników, zabronione jest stosowanie wobec Dzieci jakiegokolwiek formy przemocy – fizycznej, psychicznej, ekonomicznej, seksualnej, zaniedbania;

b) przestrzeganie zasad bezpiecznych relacji Pracowników z Dziećmi, objęty jest nim cały personel Placówki, zasady te muszą zostać przez Pracowników zaakceptowane przez pisemne potwierdzenie zapoznania się z nimi w formie oświadczenia, którego wzór stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszych Standardów.

2. Pracownik podczas kontaktu z Dzieckiem zobowiązany jest do zachowania profesjonalizmu, kieruje w stronę Dzieci komunikaty w sposób przejrzysty i niedyskryminujący, rozważa, czy jego działania wobec Dziecka są odpowiednie i uzasadnione do sytuacji, bezpieczne, sprawiedliwe, równe i dostosowane do Dziecka.

3. Pracownik podczas kontaktu z Dziećmi:

a) odnosi się do każdego Dziecka z szacunkiem, wykazuje cierpliwość wobec aktualnych potrzeb Dziecka;

b) wsłuchuje się w potrzeby Dziecka, udziela odpowiedzi na zadane mu przez Dziecko pytania w sposób odpowiedni do wieku Dziecka i adekwatne do procedury dostosowanej do Dziecka;

c) podejmuje działania mające na celu przeciwdziałanie powstania u Dziecka zawstydzienia, upokorzenia lub obrażenia go w sposób fizyczny lub słowny;

d) nie podnosi głosu, nie krytykuje, nie krzyczy na Dziecko;

4. Przy podejmowaniu decyzji dotyczących Dziecka, Pracownicy powinni brać pod uwagę jego potrzeby z uwzględnieniem bezpieczeństwa pozostałych Dzieci.

5. Dziecko ma prawo do prywatności, każde odstępnie od zasady prywatności musi być uzasadnione, zaś Dziecko w sposób dla niego zrozumiały poinformowane o odstępnie od tej zasady (wyjątek – zmiana pieluchy, ale bez innych dzieci w łazience).

6. Przeprowadzenie z Dzieckiem rozmowy na osobności powinno odbywać się w obecności innego Pracownika lub przy uchylonych drzwiach, nie dotyczy to rozmów przeprowadzanych przez Dziecko z psychologiem, pedagogiem lub pedagogiem specjalnym.

7. Pracownik w obecności Dzieci nie może używać wulgarnego języka, wykonywać gestów powszechnie uznawanych za obelżywe, pokazywać lub ujawniać Dzieciom treści o zabarwieniu erotycznym lub seksualnym.

8. Pracownik nie może wykorzystywać wobec Dzieci swojej przewagi fizycznej, nie może także stosować gróźb słownych.

9. Pracownik traktuje wszystkie Dzieci z zachowaniem szacunku do nich niezależnie od płci, wyznania, pochodzenia etnicznego lub niepełnosprawności Dziecka.

10. Pracownik zachowuje w poufności informacje uzyskane w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczące w szczególności zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów Dzieci uczęszczających do Placówki.

11. Pracownik nie może utrwalać oraz zwielokrotniać wizerunku Dziecka bez uprzednio wyrażonej zgody Opiekuna.

12. Pracownik nie może przyjmować od Dzieci oraz Opiekunów prezentów w jakiegokolwiek postaci. Wyjątek stanowią drobne podarunki, zwyczajowo przyjęte przy okazji świąt lub zakończenia roku przedszkolnego.

§ 5.

Pracownik Placówki ma bezwzględny zakaz pod groźbą kary (w tym wydalenia z Placówki oraz karą wszczęcia postępowania karnego):

1. Nawiązywania z Dziećmi relacji o charakterze erotycznym lub seksualnym, w tym innych zachowań niebędących obcowaniem płciowym w szczególności (lecz nie wyłącznie) polegających na: kontakcie cielesnym (dotykaniem w celach seksualnych) Dziecka, każdej innej czynności o charakterze seksualnym zmierzającej do uzyskania zaspokojenia potrzeby seksualnej, doprowadzaniu Dziecka przy użyciu przemocy, groźby bezprawnej lub podstępnie do udziału w takiej czynności seksualnej, lub doprowadzanie do czynności seksualnej Dziecka wykorzystując jego bezradność lub niepełnosprawność (w tym niepełnosprawność intelektualną).
2. Pokazywania, udostępniania lub przekazywania Dzieciom treści o charakterze erotycznym, seksualnym lub pornograficznym.
3. Proponowania, promowania lub spożywania przy Dziecku wyrobów alkoholowych, tytoniowych lub innych substancji odurzających (m.in. narkotyków).

§ 6.

1. Pracownik zobowiązuje się do udzielania Dziecku pomocy stosownie do jego potrzeb, zgodnie z instrukcją udzielania pomocy.
2. Pracownik zobowiązuje się do przedstawienia Dzieciom Standardów Ochrony Małoletnich, poinformowania o przysługujących im prawach oraz zapewnienia odpowiedniej pomocy w razie ich potrzeb.
3. W przypadku odnotowania przez Pracownika niepokojących zachowań lub sytuacji, zobowiązany jest on do postępowania zgodnie z instrukcją postępowania, zaś w przypadku gdy występuje podejrzenie nieprzestrzegania Standardów - niezwłocznego poinformowania Dyrektora.

§ 7.

1. Zabrania się zachowań przemocowych lub agresywnych wobec Dzieci.
2. Zakazuje się popychania, szturchania, bicia lub innej formy agresji fizycznej wobec Dzieci.

3. Zakazuje się Pracownikowi dotykania Dziecka w sposób, który może zostać zinterpretowany jako zachowanie o zabarwieniu erotycznym lub seksualnym. Okazywanie przez Pracownika wobec Dziecka gestów wymagających kontaktu fizycznego wymaga każdorazowego uzasadnienia tejże sytuacji. Przytulenie Dziecka może mieć charakter tylko i wyłącznie jako zaspokojenie potrzeb emocjonalnych Dziecka.

4. Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

5. Pracownik wchodzi w kontakt lub angażuje się w gry i zabawy opierające się na łaskotaniu, lub kontakcie fizycznym z Dzieckiem według programu terapeutycznego Dziecka, w którym zawarty jest plan wypowiedzi i wzmocnień.

6. W przypadku gdy Pracownik posiada informację, że Dziecko doświadczyło krzywdy w postaci znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania ostrożności w kontakcie z Dzieckiem, każdorazowo wykazując się wsparciem oraz okazywaniem pomocy Dziecku.

7. W uzasadnionych sytuacjach dopuszczalny jest kontakt fizyczny Pracownika z Dzieckiem, w szczególności (lecz nie wyłącznie) w sytuacjach takich jak:

a) pomoc w czynnościach higienicznych, zwłaszcza jeśli Dziecko posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, a Opiekun wyraził zgodę na takie czynności;

b) pomoc w spożywaniu posiłków, zwłaszcza jeśli Dziecko posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego;

c) pomoc w poruszaniu się po Placówce lub jej otoczeniu, zwłaszcza jeśli Dziecko posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego;

d) wsparciu Dziecka przy zachowaniach trudnych, gdzie Dziecko, Pracownik lub inna osoba mogą ucieść psychicznie lub fizycznie.

§ 8.

1. Zabroniony jest kontakt Pracownika z Dziećmi poza godzinami pracy Placówki.

2. Pracownikowi zakazuje się zapraszania Dziecka do swojego miejsca zamieszkania lub spotykania się z Dzieckiem poza Placówką.

3. Kontakt z Dzieckiem lub Opiekunem poza godzinami Placówki możliwy jest wyłącznie poprzez:

a) służbowy telefon;

b) służbowy e –mail.

4. W przypadku konieczności spotkania się z Dzieckiem lub jego Opiekunem poza godzinami pracy Placówki, Pracownik zobowiązany jest każdorazowo o tym fakcie powiadomić Dyrektora. Opiekun Dziecka w przypadku jego spotkania z Pracownikiem po godzinach pracy Placówki musi wyrazić zgodę na taki kontakt.

5. W przypadku gdy Pracownika łączą z Dzieckiem lub jego Opiekunem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany jest on do zachowania poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy wszelkich spraw dotyczących innych uczniów, Opiekunów i Pracowników.

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECI

§ 9.

1. Pracownicy Placówki posiadają odpowiednią wiedzę oraz przygotowanie do wykonywania swoich obowiązków, a w swojej pracy szczególną uwagę zwracają na czynniki związane z występowaniem ryzyka krzywdzenia Dzieci, przede wszystkim (lecz nie wyłącznie):

a) na to, czy Dziecko przychodzi do Placówki w brudnych, niechlujnych ubraniach;

b) na to, czy Dziecko przychodzi do Placówki w należyтым stanie higienicznym, odpowiednio umyte, uczesane, zadbane;

c) na to, czy Dziecko przychodzi do Placówki głodne lub z niezaspokojonymi potrzebami żywieniowymi;

d) na to, czy Dziecko przychodzi do Placówki bez zapewnienia mu należytej opieki medycznej lub bez uwzględnienia szczególnych potrzeb zdrowotnych;

e) na to, czy Dziecko przychodzi do Placówki w sposób przystosowany do aktualnie panujących warunków atmosferycznych, w tym czy posiada odpowiednią odzież i obuwie;

- f) na to, czy Dziecko przychodzi do Placówki z odpowiednimi przyborami oraz pomocami naukowymi;
- g) na to, czy Dziecko przychodzi do Placówki z widocznymi otarciami, zasinieniami, obrażeniami ciała w innej postaci (w tym m.in. ugryzieniami, ranami), których pochodzenie nie jest znane;
- h) na to, czy Dziecko w trakcie pobytu w Placówce podaje informacje niewiarygodne, niemożliwe lub niespójne w zakresie ujawnionych na jego ciele obrażeń;
- i) na to, czy Dziecko w trakcie wspólnych gier i zabaw lub zajęć psychomotoryki nadmiernie zakrywa swoje ciało, niestosownie do sytuacji lub warunków atmosferycznych;
- j) na to, czy Dziecko pozostaje w stanie lęku lub obawy przed opuszczeniem Placówki i powrotem do domu lub pojawieniem się Opiekuna;
- k) na to, czy Dziecko wykazuje lęk lub obawę przed osobami dorosłymi, w tym Opiekunami lub Pracownikami;
- l) na to, czy Dziecko podczas pobytu w Placówce wykazuje bóle i objawy somatyczne, takie jak w szczególności (ale nie wyłącznie) bóle głowy, bóle brzucha, zawroty głowy;
- m) na to, czy Dziecko jest w trakcie pobytu w Placówce bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne lub zachowuje się w sposób agresywny wobec innych Dzieci i Pracowników, buntuje się, okalecza lub wykazuje inne objawy skrajnie emocjonalnych zachowań;
- n) na to, czy Dziecko osiąga zaniżone osiągi edukacyjne w stosunku do swoich możliwości intelektualnych;
- o) na to, czy Dziecko podczas pobytu w Placówce ucieka do świata fantazji lub gier lub nadmiernie izoluje się od pozostałych Dzieci i koncentruje się na świecie gier (komputerowych, internetowych, planszowych lub innych);
- p) na to, czy Dziecko podczas pobytu w Placówce nadmiernie poszukuje kontaktu fizycznego (m.in. w formie przytulania) z Pracownikami lub osobami dorosłymi;
- r) na to, czy Dziecko podczas pracy w grupie, wykonywania zadań oraz poleceń Pracowników lub podczas rozmów z innymi Dziećmi lub Pracownikami albo osobami dorosłymi porusza tematykę o zabarwieniu erotycznym lub seksualnym;

s) na to, czy Dziecko jest pobudzone w sposób erotyczny lub seksualny niestosownie do swojego wieku oraz rozwoju psychofizycznego;

t) na to, czy Dziecko ucieka z domu lub reaguje agresywnie na widok Opiekuna;

u) na to, czy nastąpiły nagle i wyraźne zmiany w zachowaniu Dziecka;

w) na to, czy Dziecko w swoim zachowaniu przejawia zachowania agresywne lub seksualne, w szczególności (lecz nie wyłącznie) na to, czy Dziecko mówi o przemoc, zachowaniach agresywnych lub seksualnych.

2. Niepokojące zachowania Opiekuna wskazujące na możliwość krzywdzenia Dziecka to w szczególności (lecz nie wyłącznie):

a) podawanie nieprawdziwych lub fantazyjnych okoliczności dotyczących powstania obrażeń u Dziecka;

b) brak zainteresowania losami Dziecka w Placówce, utrzymywaniem przez niego więzi i kontaktów z rówieśnikami, stosunku Dziecka do pozostałych Pracowników Placówki;

c) wyrażania się na temat Dziecka w sposób agresywny lub niestosowny, kierowania wobec Dziecka przez Opiekuna uwag o zabarwieniu agresywnym lub seksualnym;

d) stosowanie wobec Dziecka surowej dyscypliny lub nadopiekuńczej postawy skierowanej wobec małoletniego, nadmierna pobłażliwość wobec działań Dziecka lub odrzucanie Dziecka;

e) brak możliwości podania aktualnego miejsca przebywania Dziecka;

f) stany depresyjne, myśli apatyczne lub samobójcze Opiekuna;

g) agresywne zachowania Opiekuna;

h) nieadekwatne zachowanie Opiekuna do otaczającej go rzeczywistości, zachowania skrajne, histeryczne lub przejawianie przez Opiekuna zaburzonego kontaktu z rzeczywistością;

i) niespójne, bełkotliwe wypowiedanie się przez Opiekuna;

j) odbieranie Dziecka przez Opiekuna w stanie wskazującym na spożycie alkoholu lub substancji odurzających (narkotyków);

k) brak świadomości na temat aktualnych potrzeb Dziecka lub negowanie, umniejszanie tym potrzebom;

- l) faworyzowanie jednego z Dzieci w przypadku, gdy Dziecko ma rodzeństwo;
- m) przekraczanie przez Opiekuna dopuszczalnych granic w kontakcie fizycznym lub werbalnym z Dzieckiem, polegającym przede wszystkim (lecz nie wyłącznie) na dotykaniu w miejscach intymnych, całowaniu, obłapianiu Dziecka;
3. W przypadku gdy wystąpią czynniki ryzyka o dużym stopniu prawdopodobieństwa występowania wyżej wymienionych przypadków, Pracownik niezwłocznie podejmuje rozmowę z Opiekunem, informując go o dostępnych możliwościach wsparcia oraz pomocy.
4. Pracownicy Placówki bieżąco monitorują sytuację Dziecka, u którego odnotowano zachowania niepokojące.

ROZDZIAŁ III PROCEDURY

ZASADY I PROCEDURY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA DZIECKA PRZEZ PRACOWNIKA, OPIEKUNA, INNEGO UCZNIĄ LUB INNĄ OSOBĘ

§ 10.

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia Dziecka przez inną osobę związaną z Placówką (m.in. organizacje i firmy współpracujące z Placówką), schemat interwencyjny przedstawia się następująco:
- a) w przypadku podejrzenia przez Pracownika, że Dziecko doświadcza przemocy, która nosi znamiona uszczerbku na zdrowiu, wykorzystywania seksualnego lub zagrożenia jego życia, zobowiązany jest do zapewnienia Dziecku bezpieczeństwa, w szczególności poprzez odizolowanie Dziecka od grupy lub osoby stanowiącej dla niego zagrożenie. Pracownik w szczególności zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia organów Policji pod numerem alarmowym 112 lub 997, zaś w przypadku podejrzenia popełnienia innych przestępstw na szkodę Dziecka, do niezwłocznego poinformowania organów Policji i/lub Prokuratury. Składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa Pracownik zobowiązany jest do podania swoich danych oraz danych Dziecka, umożliwiających jego zidentyfikowanie oraz danych osoby, wobec której zachodzi podejrzenie dopuszczania się

działań na krzywdę Dziecka, jak również opisu sytuacji faktycznej uzasadniającej podejrzenie Pracownika;

b) w przypadku gdy Pracownik podejrzewa lub ma informację o tym, że Dziecko doświadczyło jednokrotnie przemocy fizycznej lub psychicznej, polegającej w szczególności (ale nie wyłącznie) na popychaniu go, dotykaniu w miejscach intymnych, ośmieszaniu, poniżaniu, kierowania w jego kierunku zwrotów i sformułowań uznawanych powszechnie za wulgarne lub obelżywe, zobowiązany jest do zapewnienia Dziecku bezpieczeństwa i odizolowania go od osoby lub grupy krzywdzącej. Niezwłocznie po zapewnieniu Dziecku bezpieczeństwa, powinien on zawiadomić Dyrektora, aby ten mógł zakończyć współpracę z osobą stosującą wobec Dziecka przemoc;

c) w przypadku odnotowania przez Pracownika innych niepokojących zachowań wobec Dziecka, zobowiązany jest on do zadbania o bezpieczeństwo Dziecka i odizolowania go od osoby podejrzanej o stosowanie przemocy wobec Dziecka. Następnie Pracownik zawiadamia o zaistniałym fakcie Dyrektora.

2. W przypadku podejrzenia krzywdzenia Dziecka przez osobę nieletnią, schemat interwencyjny przedstawia się następująco:

a) w przypadku gdy Pracownik podejrzewa, że Dziecko doświadcza przemocy, która nosi znamiona uszczerbku na zdrowiu, wykorzystywania seksualnego lub zagrożenia jego życia, zobowiązany jest do zapewnienia Dziecku bezpieczeństwa, w szczególności poprzez odizolowanie Dziecka od grupy lub osoby stanowiącej dla niego zagrożenie. Ponadto Pracownik zawiadamia Dyrektora, aby ten przeprowadził rozmowę z Opiekunami, a jeśli jest to niemożliwe lub szczególnie utrudnione, sam przeprowadza rozmowę z Opiekunem Dziecka pokrzywdzonego oraz z Opiekunem osoby nieletniej podejrzanej o czyn zabroniony. Pracownik niezwłocznie zawiadamia także właściwy miejscowo sąd rodzinny lub organy Policji, kierując zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, podając dane odpowiednio w sposób przedstawiony w § 10 ust. 1 lit. a;

b) W przypadku gdy Pracownik podejrzewa, że Dziecko doświadczyło jednokrotnie przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony osoby nieletniej, zobowiązany jest do zapewnienia Dziecku bezpieczeństwa i odizolowania go od osoby lub grupy krzywdzącej. Ponadto zawiadamia o tym fakcie Dyrektora, aby ten przeprowadził rozmowę z nieletnim, a jeśli jest to niemożliwe lub szczególnie utrudnione, sam przeprowadza rozmowę z Opiekunami Dziecka

pokrzywdzonego oraz z Opiekunem osoby nieletniej podejrzanej o działania krzywdzące i opracowuje działania naprawcze. Jeżeli działania te nie odnoszą zamierzonego skutku, zawiadamia właściwy miejscowo sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny osoby nieletniej.

3. W przypadku podejrzenia krzywdzenia Dziecka przez jego Opiekuna, schemat interwencyjny przedstawia się następująco:

a) w przypadku gdy Pracownik podejrzewa, że Dziecko doświadczyło jednokrotnie przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony Opiekuna, zobowiązany jest do zapewnienia Dziecku bezpieczeństwa i odizolowania go od osoby lub grupy krzywdzącej. Ponadto Pracownik zawiadamia Dyrektora, aby ten przeprowadził rozmowę z Opiekunami, a jeśli jest to niemożliwe lub szczególnie utrudnione, sam przeprowadza rozmowę z Opiekunem Dziecka. W toku rozmowy Pracownik jest zobowiązany do poinformowania o możliwości uzyskania wsparcia psychologicznego. W sytuacji braku współpracy Opiekuna lub powtarzających się aktów przemocy, Pracownik zobowiązany jest do powiadomienia w formie pisemnej właściwego ośrodka pomocy społecznej, składając jednocześnie wniosek do właściwego miejscowo sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny;

b) W przypadku gdy Pracownik podejrzewa, że Dziecko jest zaniedbywane lub jego Opiekun jest niewydolny lub nieudolny wychowawczo, zobowiązany jest on do zapewnienia Dziecku bezpieczeństwa i odizolowania go od osoby lub grupy krzywdzącej. Ponadto zawiadamia on o tym fakcie Dyrektora oraz przeprowadza rozmowę z Opiekunem, oferując możliwe formy wsparcia psychologicznego oraz materialnego. W przypadku gdy sytuacja Dziecka nie ulegnie poprawie, zobowiązany jest on do zawiadomienia ośrodka pomocy społecznej.

§ 11.

1. W przypadku odnotowania krzywdzenia Dziecka należy wypełnić Kartę Interwencji, której wzór stanowi **Załącznik nr 3** do niniejszych Standardów.

2. Kartę Interwencji załącza się do akt osobowych Dziecka. W przypadku podejrzenia krzywdzenia Dziecka przez Pracownika, Kartę Interwencji załącza się także do jego akt osobowych (pracowniczych).

ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH DZIECKA

§ 12.

1. Dane osobowe Dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781 ze zm.) oraz Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego oraz Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), zgodnie z którymi:

- a) pracownik Placówki ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem;
- b) dane osobowe Dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów prawnych;
- c) Pracownik uprawniony jest do przetwarzania danych osobowych Dziecka i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

§ 13.

1. Pracownik Placówki może wykorzystać informacje o Dziecku wyłącznie z zachowaniem anonimowości Dziecka oraz w sposób uniemożliwiający jego identyfikację.

§ 14.

- 1. Pracownika obowiązuje zakaz przedstawiania do mediów (prasy, telewizji, Internetu) bez uprzednio wyrażonej zgody Opiekuna informacji na temat Dziecka lub jego Opiekuna.
- 2. Pracownika obowiązuje zakaz kontaktowania lub pośredniczenia w kontakcie przedstawicieli mediów z Dzieckiem oraz wypowiedzania się w mediach o sprawie Dziecka lub jego Opiekuna.

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA

§ 15.

1. Pracownicy poprzez poszanowanie praw Dziecka do jego prywatności oraz mając na uwadze jego dobra osobiste zapewniają ochronę wizerunku Dziecka.

§ 16.

1. Pracownikowi nie wolno umożliwiać utrwalania oraz zwielokrotniania wizerunku Dziecka przez przedstawicieli mediów (prasy, telewizji, Internetu) na terenie Placówki bez uprzedniego wyrażenia pisemnej zgody przez Opiekuna.
2. Pracownika obowiązuje zakaz podawania przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do Opiekuna Dziecka, bez uprzedniego wyrażenia zgody przez tego Opiekuna.
3. W przypadku gdy wizerunek Dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak krajobraz lub impreza publiczna, zgoda Opiekuna na utrwalanie oraz zwielokrotnianie wizerunku nie jest wymagana.

§ 17.

1. Utrwalanie oraz rozpowszechnianie przez Pracownika wizerunku Dziecka w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio lub video) wymaga pisemnej zgody Opiekuna Dziecka.
2. Przed zamiarem utrwalenia wizerunku Dziecka należy poinformować Dziecko oraz Opiekuna o tym, w jaki sposób, na jakich płaszczyznach, na jakich platformach oraz w jakim kontekście wizerunek Dziecka będzie wykorzystywany (np. zamieszczony na stronie internetowej Placówki).

ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ Z DOSTĘPEM DO SIECI INTERNET, PROCEDURY OCHRONY UCZNIÓW PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI INTERNET ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE

§ 18.

1. Placówka nie udostępnia Dzieciom oraz Opiekunom przebywającym na terenie Placówki dostępu do sieci Internet, podejmując tym samym działania mające na celu zabezpieczenia Dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić dla nich zagrożenie.
2. Sieć Internet jest zabezpieczona, a za jej bezpieczeństwo odpowiada osoba wyznaczona w tym celu przez Dyrektora Placówki. Odpowiada ona między innymi za:
  - a) zabezpieczenie sieci przed udostępnieniem treści niepożądanych lub niebezpiecznych, w szczególności treści o charakterze wulgarnym lub seksualnym;

b) instalację oraz aktualizację oprogramowania służącego do bezpiecznego korzystania z sieci Internet;

c) bieżące monitorowanie, czy na komputerach z dostępem do sieci Internet nie znajdują się treści niepożądane lub niebezpieczne. W przypadku odnotowania przypadku treści niepożądanych lub niebezpiecznych, osoba wyznaczona za monitorowanie sieci Internet powiadamia o tym fakcie Dyrektora, który organizuje dla Dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. W przypadku gdy po przeprowadzonej rozmowie z Dzieckiem psycholog/pedagog uzna, że Dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji;

3. W przypadku dostępu do sieci Internet, który jest wykonywany pod nadzorem pracownika Placówki, Pracownik dba o bezpieczeństwo korzystania z sieci Internet przez Dzieci podczas zajęć realizowanych w Placówce;

ZASADY USTALENIA PLANU WSPARCIA UCZNI PO UJAWNIENIU KRZYWDY

§ 19.

1. Dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona tworzy grupę wsparcia dla Dziecka dotkniętego krzywdą lub przemocą.

2. W skład grupy każdorazowo wchodzi wychowawca oddziału, psycholog lub pedagog.

3. Wielkość oraz skład grupy może ulec zmianie (poszerzeniu) w zależności od doznanej przez Dziecko krzywdy.

4. Grupa wsparcia ma za zadanie ustalenie natychmiastowej, niezbędnej pomocy dla Dziecka oraz opracowanie strategii planu na dalsze etapy.

5. Grupa wsparcia tworzy Indywidualny Plan Działania (dalej IPD), który jest dokumentem zapisywanym oraz zachowywanym w aktach Dziecka.

6. IPD zawiera informacje dotyczące zaplanowanych działań podejmowanych wobec Dziecka dotkniętego krzywdą, w szczególności plan spotkań ze specjalistami, opiekunami, nauczycielami oraz zakładany czas trwania wsparcia.

7. Wnioski ze spotkań z pedagogiem i psychologiem stanowią dane wrażliwe uczniów i nie są dołączane do IPD. W wyjątkowych sytuacjach (zagrożenie życia lub zdrowia Dziecka), wnioski te mogą być dołączane do IPD.

PROCEDURY OKREŚLAJĄCE ZAKŁADANIE „NIEBIESKIEJ KARTY”

§ 20.

1. Założeniem procedury „Niebieskiej Karty” jest usystematyzowanie, usprawnienie oraz poprawa pomocy oferowanej przez Placówkę, jak również stworzenie warunków do usystematyzowanego, interdyscyplinarnego modelu pracy z Opiekunem Dziecka.
2. W przypadku podjęcia przez Pracownika informacji o krzywdzeniu Dziecka, w szczególności jeśli taka informacja zostanie skierowana do Pracownika przez Dziecko, jest on zobligowany do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.
3. Procedura „Niebieskiej Karty” jest przymusowa w każdej sytuacji, gdy dochodzi do przypadków krzywdzenia Dziecka, opisanych w § 9.
4. Wzór oraz Procedura „Niebieskiej Karty” stanowi Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

ZASADY AKTUALIZACJI STANDARDU OCHRONY MAŁOLETNIICH ORAZ ZAKRES KOMPETENCJI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PRZYGOTOWANIE PERSONELU PLACÓWKI DO STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH

§ 21.

1. Aktualizacja Standardów odbywa się nie rzadziej niż 1 (jeden) raz w roku.
2. Dyrektor Placówki wyznacza osobę odpowiedzialną za nadzór nad wykonywaniem oraz aktualizacją Standardów Ochrony Małoletnich, tj. Wicedyrektora.
3. Osoba wyznaczona przez Dyrektora Placówki monitoruje realizację Standardów, reaguje na ich naruszenie oraz koordynuje zmiany w Standardach.

4. Osoba wyznaczona przez Dyrektora do realizacji Standardów zobowiązana jest do przeprowadzania wśród Pracowników Placówki co najmniej jeden raz do roku ankiety, której wzór stanowi **Załącznik nr 4** do niniejszych Standardów.
5. Po przeprowadzonych ankietach, osoba wyznaczona przez Dyrektora, o której mowa w ust. 2, opracowuje je oraz sporządza z nich raport, który przedstawia Dyrektorowi Placówki.
6. W ankiecie, o której mowa w ust. 4 powyżej, Pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w Placówce.
7. Osoba odpowiedzialna za realizację Standardów może powołać zespół koordynujący, jeśli uzna, że taki zespół przyczyni się do lepszej realizacji Standardów lub pozwoli na szybsze reagowanie w sytuacji, gdy Standardy Ochrony Małoletnich będą wymagały aktualizacji.
8. Osoba odpowiedzialna za realizację Standardów w razie konieczności opracowuje zmiany w obowiązujących Standardach i daje je do zatwierdzenia Dyrektorowi Placówki.
9. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom Placówki nowe brzmienie Standardów.

ZASADY UDOSTĘPNIANIA RODZICOM UCZNIÓW STANDARDÓW DO ZAPOZNANIA SIĘ Z NIMI

§ 22.

1. Niniejszy dokument jest dokumentem ogólnodostępnym dla Pracowników Placówki, Dzieci i ich Opiekunów.
2. Dokument opublikowany jest na stronie internetowej Placówki, egzemplarz wydrukowany Standardów jest możliwy do wglądu w Recepcji Placówki.
3. Standardy omawiane są podczas zebrania z Opiekunami Dzieci, każdorazowo na początku roku szkolnego. W przypadku konieczności aktualizacji Standardów, zaktualizowana treść dokumentu jest omawiana na zebraniu z Opiekunami.
4. Wyznaczony przez Dyrektora Pracownik przekazuje Opiekunowi Dziecka do podpisania oświadczenie, że zapoznał się z treścią Standardów, rozumie zapisy tego dokumentu oraz zobowiązuje się do ich przestrzegania. Wzór oświadczenia stanowi **Załącznik nr 5** do niniejszych Standardów.

5. Pracownicy mają obowiązek zapoznania Dzieci ze Standardami oraz przedstawienia im obowiązków oraz zakazów wynikających ze Standardów w takich sposób, aby Dzieci miały możliwość zapoznania się z treścią dokumentu niezależnie od swojego wieku oraz ewentualnej niepełnosprawności (w tym niepełnosprawności intelektualnej) w formie piktograficznej.

ROZDZIAŁ IV MONITORING

MONITORING STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH

§ 23.

1. Osobą odpowiedzialną za monitoring oraz realizację niniejszych Standardów jest Dyrektor Placówki bądź osoba przez niego wyznaczona.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1, odpowiedzialna jest za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na przypadki naruszenia Standardów oraz zmiany w Standardach Ochrony Małoletnich.
3. Szczegółowy opis Standardów Ochrony Małoletnich stanowi i załącznik nr 8.

§ 24

1. Standardy Ochrony Małoletnich wchodzą w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób umożliwiający Pracownikom, Dzieciom i ich Opiekunom zapoznanie się z treścią Standardów, w szczególności poprzez przesłanie tekstu Standardów drogą elektroniczną w wiadomości e-mail oraz poprzez zamieszczenie tekstu Standardów na stronie internetowej Placówki.

Warszawa, ...

**OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI
I ZOBOWIĄZANIU DO PRZESTRZEGANIA PODSTAWOWYCH ZASAD
OCHRONY MAŁOLETNI**

Niżej podpisany/a ..... PESEL.....,
zamieszkały/a w ..... przy ul. ....
kod pocztowy..... oświadczam, że nie byłem/łam skazany/a za popełnienie
przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, przestępstwa z użyciem przemocy
na szkodę małoletniego oraz że nie toczy się wobec mnie żadne postępowania karne
ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Jednocześnie oświadczam, że zapoznałem/łam się z zasadami ochrony małoletnich
obowiązujących w Terapeutycznym Punkcie Przedszkolnym „Mały Człowiek” w Warszawie,
akceptuję ich treść oraz zobowiązuję się do ich przestrzegania.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

/czytelny podpis/

Warszawa, ...

**OŚWIADCZENIE O ZAZNAJOMIENIU SIĘ I ZOBOWIĄZANIU
DO PRZESTRZEGANIA ZASAD
ZAWARTYCH W STANDARDACH OCHRONY MAŁOLETNICH
W TERAPEUTYCZNYM PUNKCIE PRZEDSZKOLNYM „MAŁY CZŁOWIEK”
W WARSZAWIE**

Niżej podpisany/a ..... PESEL.....,
zamieszkały/a w ..... przy ul. ....
kod pocztowy..... oświadczam, że zapoznałem/łam się ze Standardami Ochrony
Małoletnich w Terapeutycznym Punkcie Przedszkolnym „Mały Człowiek” w Warszawie,
akceptuję ich treść oraz zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

/czytelny podpis/

Załącznik nr 3

KARTA INTERWENCJI OBOWIĄZUJĄCA W TERAPEUTYCZNYM PUNKCIE PRZEDSZKOLNYM „MAŁY CZŁOWIEK” W WARSZAWIE

Imię i nazwisko Dziecka		
Zaistniała albo podejrzewana forma krzywdzenia Dziecka		
Osoba zgłaszająca interwencję		
Opis działań podjętych przez personel/ pedagoga/psychologa	Data	Działanie
Spotkania z Opiekunami Dziecka	Data	Działanie

<p>Forma podjętej interwencji</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zawiadomienie organów Policji i/lub Prokuratury 2. Zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa 3. Wniosek o wgląd w sytuację rodziny/Opiekuna Dziecka 4. Inne rodzaje podjętych interwencji
<p>Dane dotyczące interwencji (w tym: nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję oraz data interwencji)</p>	
<p>Wyniki interwencji: działania organów sprawiedliwości, działania Placówki, działania rodziców</p>	

.....

/czytelny podpis/

MONITORING STANDARDÓW
ANKIETA DLA PRACOWNIKÓW

LP.	Odpowiedz na poniższe pytania	TAK	NIE
1	Czy znasz treść dokumentu Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w Terapeutycznym Punkcie Przedszkolnym „Mały Człowiek” w Warszawie?		
2	Czy uważasz, że potrafisz rozpoznać oznaki wskazujące, że Dziecko jest krzywdzone?		
3	Czy wiesz, w jaki sposób zareagować na oznaki wskazujące, że Dziecko jest krzywdzone?		
4*	Czy zaobserwowałeś naruszenie zasad określonych w Standardach przez innego pracownika?		
5*	Czy masz uwagi lub sugestie związane z funkcjonującymi w Placówce Standardami Ochrony Małoletnich? (Jeżeli tak, opisz je w tabeli poniżej)		

*Jeśli na któreś z pytań 4-5 odpowiedziałeś TAK, napisz:

Jakie zasady zostały naruszone?
Jakie działania podjąłeś/podjęłaś?
Czy masz jakieś sugestie lub propozycję poprawy obowiązujących standardów?

.....
/czytelny podpis/

Warszawa, ...

**OŚWIADCZENIE OPIEKUNA DZIECKA O ZAPOZNANIU SIĘ
Z OBOWIĄZUJĄCYMI STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH
W TERAPEUTYCZNYM PUNKCIE PRZEDSZKOLNYM „MAŁY CZŁOWIEK”
W WARSZAWIE**

Niżej podpisany/a ..... PESEL.....,
zamieszkały/a w ..... przy ul. ....
kod pocztowy..... oświadczam, że zapoznałem/łam się ze Standardami Ochrony
Małoletnich w Terapeutycznym Punkcie Przedszkolnym „Mały Człowiek” w Warszawie,
akceptuję ich treść oraz zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

/czytelny podpis/